

que ad sententiam, num. 44. Antè litem contestatam, ea opponi non possunt, & cur? numer. 45. Fallit istud in exceptionibus peremptoriis litem finitæ, & cur? num. 46. & 47. Item quando exceptio peremptoria est notoria, num. 48. Et quando Reus in continentibus potest probare exceptionem peremptoriam, num. 49. Et ubicunque exceptio concludit, Actori jus non competere, num. 50. Exceptio declinatoria fori proponenda est mox ab initio antè litem ingressum? T. 2. numer. 7. & 8. Exceptione opposita an inducatur litem contestatio? T. 5. num. 25. & seqq. Exceptio peremptoria prius debet discutiri, antequàm discussatur principale negotium, T. 10. num. 7. Idque declaratur exemplis, num. 8. Ac procedit etiam in exceptionibus dilatoriis, num. 9. Exceptiones de novo exortæ, vel noviter ad notitiam alicujus pervenientes, possunt proponi post terminum à Judice præfixum, T. 19. num. 168. Exceptio dilatoria quando sit proponenda, & probanda? num. 143. Exceptio ex inspectione instrumenti &c. nunquam censetur exclusiva, n. 93.

Exceptiones, quæ testibus possunt obijci, sunt triplicis generis, T. 20. nu. 13. & 14. & n. 534. & seqq. Nempe contra personas testium, num. 534. Contra examen testium, nu. 535. Et contra dicta testium, nu. 536. Exceptiones contra personas testium sunt opponendæ antè publicationem attestatorum, exceptis tribus casibus & quibus? num. 537. Si quis protestatus est exceptionem proponere contra personam testis, tunc testi in favorem ejus deponenti de facili non creditur, num. 538. Exceptiones contra dicta testium, & contra eorum examen, opponuntur post publicationem attestatorum, nu. 539. Exceptio contra personas testium propriè non est dilatoria, nec peremptoria, sed quasi peremptoria, num. 540. Ea regulariter non impedit examen testium, sed reservatur disputanda in finem litem, nu. 541. Fallit hoc in certis casibus, & quibus? num. 542. & seqq. In arbitrio Judicis est exceptiones testium statim admittere ad probandum, vel eorum discussionem reservare in finem litem, num. 546. Exceptio doli quid, & contra quos competat? T. 14. num. 23. Hanc obijciens probare debet dolo Actoris aliquid factum esse, non alterius, numer. 24. Exceptis casibus in quibus dolus unius nocet alteri, *ibid.* Exceptio doli datur adversus omnes qui contra æquitatem naturalem aliquid exigunt, num. 25. Demptis Parentibus, Patronis, numer. 26. Et qua exceptione adversus hos utantur Liberi, vel Liberti graviter læsi, num. 27. Exceptio doli qualiter differat ab actione de dolo? num. 28. & seqq. Ipsa non infamat, num. 40. Estque generalis, & concurrens cum omnibus exceptionibus in factum, num. 41. Exceptio non numeratæ pecuniæ potest opponi intrà biennium, T. 22. num. 182. Idem dicendum de exceptione non numeratæ dotis, num. 183. Creditores etiam, si citius dent quietantiam, quam receperint pecuniam, possunt opponere exceptionem non numeratæ pecuniæ, sed intrà triginta dies tantum, num. 184. Cur creditoribus minus tempus concedatur ad opponendam dictam exceptionem, quàm debitoribus? *ibid.* An exceptiones aliqua possint opponi post latam sententiam? T. 25. num. 51. & seqq. Regula est negativa, nu. 51. Fallit tamen in exceptionibus, quæ principaliter respiciunt executionem sententiæ, tales enim post sententiam opponi possunt, num. 52. & seqq. Ut est exceptio Senatûs - Consulti Macedoniani, num. 53. Et exceptio Senatûs - Consulti Velleiani, numer. 54. Item exceptio militis condemnati, si quam antè sententiam non opposuit, num. 55. Et exceptio competentis, & quibus hæc competat?

num. 56. Exceptio compensationis, num. 57. Exceptio juris retinendi, num. 58. Ac exceptio rei non traditæ, vel non numeratæ pecuniæ, aut solutionis jam factæ, vel quod res petita aliunde pervenerit ad Actorem, num. 59. Item exceptio transactionis, vel pacti de non petendo, &c. num. 60. Atque exceptio evictionis imminens super rempta, numer. 61. Et exceptio non implementi, quæ etiam retardat executionem Cameralis obligationis, nu. 62. Exceptio quoque attentatorum impedit executionem sententiæ, num. 63. Post sententiam potest insuper opponi exceptio contra ejus executionem, quando executor modum excedit in exequendo, num. 64. Ac exceptio contra executionem ob defectum jurisdictionis, num. 65. Exceptiones peremptoriæ possunt opponi etiam post sententiam, quoties dicitur propter eas nullum fuisse iudicium, numer. 66. Nullitas sententiæ, atque inde conlurgens exceptio nullis potest oriri multipliciter, num. 67. & seqq. Exceptio falsitatis instrumenti potest obijci post sententiam, num. 28. Sicut & exceptio falsi Procuratoris, num. 29. Exceptio nullitatis sententiæ regulariter non impedit executionem ipsius, & cur? T. 25. num. 70. & 71. Fallit istud, quando nullitas sententiæ est evidens, seu notoria, num. 72. Vel potest in continentibus probari, *ibid.* Aut quando executio sententiæ foret irrefragabilis, num. 73. Exceptiones peremptoriæ possunt opponi in causa appellationsis, sicut poterant antè post litem contestatam, num. 74. Dummodo quis non scierit & malitiose eas omiserit, ut sic fatigaret adversarium, numer. 75. & seqq. Et quid, si exceptio excommunicationis ita malitiose fuit dilata? num. 76. Judex non illic debet repellere exceptionem peremptoriam propter quamlibet malitiæ suspicionem, num. 77. Malitia differentes opponere exceptionem, quomodo probari possit? T. 25. nu. 79. & seqq. Eæ opponuntur à Reis, horumque hæredibus, n. 79. Et contra exceptionem Rei, potest ab Actore fieri Replicatio, nu. 80. & seqq. Exceptiones Reo competentes, nisi fuerint personales, possunt etiam à fideiussore ipsius opponi, num. 81. Et si exceptio legitime opposita per Judicem non admittatur, potest appellari, num. 82. Exceptiones sunt arma, Clypei & lorice Reorum, *ibid.* & num. 1. Exceptio reprobatæ à Judice non solum verbis, seu per sententiam interlocutoriam, sed etiam factò, seu ultra procedendo, num. 83. Exceptiones modici præjudicii potest Judex repellere ex presumptione levi fraudis, nu. 84. Si exceptione non admilla appellatur, tunc Judex appellationsis super sola veritate exceptionis cognoscit, non verò de causa principali, num. 87. & 88. Exceptiones præsertim requirentes altiore indaginem, an sint admittendæ in iudicio summario? T. 25. n. 100. & seqq. Exceptio altiore indaginem requirens, quæ? n. 107. An in iudicio summarissimo locum habeant exceptiones, n. 111. & 116. ac seqq. Vide **Judicium**. Exceptio excommunicationis quo tempore, & qua ratione opponi possit, ac debeat? n. 119. & seqq. Ea potest à Reo contra Actorem proponi tam antè litem contestatam, quam in qualibet parte iudicii, num. 119. Exceptio excommunicationis repellit actorem ab agendo, non Reum à defendendo, num. 120. Tamen ut repellat Actorem ab agendo, debent plures observari conditiones, & quæ? n. 121. & seqq. Si exceptio excommunicationis probetur primum post sententiam latam, impeditur hujus executio, sed sententia valet, nu. 124. Solvitur notabilis infantia, ex cap. 1. de Rescript. in 6. *ibid.* Actorem excommunicatum debet Judex

ex officio repellere, & quem? num. 125. Quando excommunicatio opponitur in vim peremptoriæ exceptionis, non compellitur opponens eam probare infra octo dies, num. 126. Reo excipiente de excommunicatione Actoris, non obstat communicatio contra alium de pluralitate Beneficiorum non excipit, num. 128. Exceptio rei judicata non competit Reo absoluto ex eo quia tempore sententiæ non possidebat, si post eam possidere incipiat, T. 25. num. 130. & 131. Exceptio rei judicata per Judicem Ecclesiasticum debet etiam admitti in foro seculari, & de contra, nu. 132. Testis contra quem fit exceptio de crimine, isto probato, repellitur à testimonio, de crimine tamen non punitur, num. 133. Dicta de exceptionibus servata proportione, locum habent in replicationibus, n. 131. Exceptio rei judicata datur Reo per sententiam diffinitivè absolutam, T. 27. num. 146. Secus si absolviatur dumtaxat ab observatione iudici, nu. 147. Excipiens an de intentione adversarii confiteri censetur, ita ut si in probatione exceptionis deficiat, condemnandus sit tanquam confessus? T. 25. num. 89. & seqq. Quando Reus purè excipit, non per hoc confitetur intentionem adversarii, nu. 89. Qui excipiendo fatetur permutationem Ecclesiæ esse factam, non idcirco fatetur Ecclesiam illam antè fuisse absolutam, & cur? num. 90. Si Reus non purè excipiat, sed simul adjungat confessionem, & quidem separatam ab exceptione, tunc ipse sibi præjudicat, &c. num. 91. Excipiens confitetur factum in exceptione contentam, num. 92. An si Reus opponat exceptionem peremptoriam, & in ejus probatione deficiat, condemnatur tanquam confessus? numer. 93. Si Reus est certus, quod Actor non possit probare suam intentionem, debet negare, non excipere, & cur? num. 94. Quod si dubitet num Actor valeat probare intentionem suam, potest negationem, & exceptionem cumulare, & quomodo? num. 95. Potest quis uti pluribus exceptionibus, etiam contrariis, numer. 96. Tum successivè, num. 97. Tum etiam simul, saltem disjunctivè, nu. 98. Cur Reus pluribus exceptionibus uti possit, non verò Actor simul instituire plures actiones super eadem re? num. 99.

3. Exceptio non prodest, nisi opponatur, T. 31. n. 9. & T. 49. nu. 64. Exceptio unius firmat regulam in contrarium, T. 26. n. 141.

5. Exceptio quid, & quomodo fieri possit, ac debeat? T. 1. nu. 234. Potest fieri civiliter, nu. 235. vel criminaliter, n. 236. Facta civiliter non præbet Judici facultatem puniendi eam, contra quem excipitur, n. 237. Nisi alium processum contra illum instituat, n. 238. Facta criminaliter induit naturam accusationis, & ejus conditiones requirit, n. 239. De materia exceptionis remissivè, n. 240. Exceptio, seu recusatio Judicis, Actuarii. Vide **Recusatio**.

R. J. Exceptio declarat Regulam, Procem. num. 16. Firmat Regulam, in non exceptis, *ibid.* Exceptio quid sit? C. II. R. LXIII. num. 2. Exceptio legitima quæ dicitur, C. II. R. LX. num. 4. & 5. Exceptio nuda & pura non expedit fieri, & quomodo? C. II. R. LXIII. n. 10. Exceptionem obijciens non videtur de intentione adversarii confiteri, *ibid.* num. 2. C. II. R. XX. per tot.

EXCESSUS.

5. Excessus Prælatorum quinam sint? T. 31. num. 2. & seq. Inter alios sunt, si Episcopi Regularibus exemptis contra tenorem privilegiorum aliquid præcipiant, cui mandato obedire non tenentur Privilegii Anacleti Reiffenstuel Repertorium,

giati, num. 6. Enarrantur 15. Excessus Episcoporum, & aliorum Prælatorum secularium contra Regulares in communi, n. 7. & 12. In specie contra Fratres Minores, & Prædicatores, num. 8. ac 30. Remissivè cum notabili textu ex Clementina, nu. 9. Excessus Prælatorum Episcopis inferiorum tam secularium, quàm Regularium, qui? T. 31. num. 1. & seqq.

EXCOMMUNICARE, EXCOMMUNICATIO, EXCOMMUNICATUS.

1. Excommunicatus an possit impetrare Rescriptum? T. 3. nu. 39. & seqq. Excommunicatus non intendit Concilium Constantiense in aliquo relevare, n. 50. & 51. Absolutio ab excommunicatione primum superveniens, non convalidat Rescriptum ab excommunicato impetratum, n. 54. & 55. Vide **Rescriptum**. Excommunicati excommunicatione majori eligere prohibentur, T. 6. nu. 167. & seqq. An quando unus fuit excommunicatus, & eligi cum aliis, vitietur tota electio, num. 168. Quid de hoc dicendum de factò post Extravag. Ad evitanda, n. 169. Excommunicatus excommunicatione minori eligere non prohibetur, licet eligi non possit, n. 167. Excommunicatus excommunicatione majori nequit eligi ad Beneficium Ecclesiasticum, num. 221. Neque istud eidem conferre, *ibid.* Et quid de excommunicato excommunicatione minori? nu. 222. Si Episcopus excommunicatus non vult absolvere, cum deberet, potest ipsum absolvere Metropolitanus, T. 10. nu. 19. & 20. Quid juris, si quis ordinatur ab Episcopo excommunicato? T. 13. num. 8. & seqq. Ab excommunicatione ob percussorem Clerici qualiter possit absolvere Legatus à latere? T. 30. nu. 28. An is etiam ab aliis excommunicationibus Papæ reservatis possit absolvere? num. 29. Et quid dicendum de Legato Missò, ac nato? numer. 30. Excommunicati non possunt constituere Procuratorem ad agendum, T. 38. num. 30. Bene tamen ad defendendum, num. 31. An si conveniant ab alio, teneantur inviti Procuratorem constituere? num. 32.

2. Excommunicatione non datur major poena in Ecclesia, T. 14. nu. 141. Ad eam non est deveniendum, nisi deficientibus aliis poenis, *ibid.* Excommunicationis exceptio potest in quacunque litem parte opponi, T. 25. n. 74. Et quid, si hæc malitiose non fuerit proposita in causa principali, ut sic fatigaretur adversarius? num. 75. & 76. Excommunicationis nomine absolute positò, intelligitur excommunicatio major, n. 119. In sententia Excommunicationis debet exprimi causa & cur? T. 27. num. 101. Excommunicatio secum trahit executionem, T. 28. n. 212. Excommunicatio probatur per litteras Judicis ordinarii, T. 19. n. 71. Excommunicatus an, & qualiter in iudicio stare prohibetur? T. 1. n. 146. Reus contumax potest excommunicari, T. 14. num. 140. Excommunicatus per annum redditur suspectus hæresis, n. 142. Papa excommunicatum litteris saluans, non per hoc censetur eum absolvere, T. 19. n. 109. Etiam si scienter excommunicato sic participet, nisi aliud exprimat, *ibid.* Excommunicatus reputatur inter infames, nec admitti debet ad dicendum testimonium, T. 20. num. 43. Aded ut etiam non admittatur ad testificandum contra alium excommunicato vitando, num. 44. Et quid de excommunicatis non vitandis? *ibid.* Excommunicari potest, qui impedire præsumit productionem testium, num. 431. & seqq. Excommunicatus si injustè condemnatur, appellare potest, T. 28. num. 35. Imò & super appellationsis

articulo Rescriptum impetrare, *ibid.* Excommunicatus, etiam si appellet, ab excommunicatione absolute prolata, eadem ligatur, *num.* 212. Secus, si appelletur ab excommunicatione solum comminata, & lata sub conditione, *num.* 214.

3. Excommunicatio major est maxima poena in Ecclesia, *T. I. n.* 118. Excommunicati gaudent asylo, *T. 49. num.* 55.

4. Excommunicationis censura an, & quando adhiberi debeat contra renuentes nubere? *T. I. n.* 156. *& seqq.* An & quando iterum tolli debeat? *num.* 163. *& seqq.* Ex reculatione nubendi inordescens per annum in excommunicatione an, & quando sit suspectus de heresi? *num.* 166. Excommunicationem potius sustinere quam Judici obedire debet conjux certe sciens Matrimonium esse nullum, *T. 19. num.* 22.

5. Excommunicatio, ut sic unde quid & quotuplex? *T. 39. num.* 47. *& seqq.* Etymon illius, *ibid.* Dicitur etiam anathema, *num.* 48. Differt tamen ab hoc, & quomodo? *num.* 49. Excommunicatio propria quid? *num.* 50. Alia est major, & quae? *num.* 51. Alia minor, *num.* 52. Nomine excommunicationis simpliciter posito in Jure semper major intelligitur, *num.* 53. Excommunicationis majoris effectus quomodo? *T. 39. num.* 54. *& seqq.* Sunt plures, veluti privatio Communionis, *num.* 60. Quae triplex est, *num.* 54. Videlicet pure interna, *n.* 55. Pure externa, *num.* 56. & mixta, *num.* 57. Excommunicatio non privat communiōe & bonis internis, *num.* 58. Nec oratione, & fructu honorum operum, quae quae ex privata devotione pro excommunicatis peragitur, & applicat, *num.* 59. Alius effectus Excommunicationis est privatio usus activi, & passivi sacramentorum, *num.* 61. Praesentiae seu assistentiae Missae, vel aliis divinis officiis, *num.* 62. Concionem tamen in Ecclesia audire & ibi orare potest Excommunicatus tempore, quo ibi Divina non peraguntur, *num.* 63. Privat ulterius sepultura Ecclesiastica, *num.* 64. Inducit inhabilitatem ad quaevis beneficia & officia Ecclesiastica, *num.* 65. Privationem distributionum quotidianarum, *num.* 66. Non item fructuum grossorum, *num.* 67. Inhabilitatem impetrandi Rescriptum Apostolicum, *num.* 68. Privationem omnis jurisdictionis Ecclesiasticae, *num.* 69. Hic tamen effectus locum non habet in Excommunicatis toleratis, nisi contra ipsos excipiatur, *num.* 70. Privat insuper Communionem forensi, seu actuum ad iudicium externum pertinentium, *num.* 71. Excepto, quod excommunicatus in iudicio, ut Reus stare possit, & debeat, *num.* 72. Privat Communionem Politicam, *num.* 73. Inordescens per annum in ea reddit suspectum de heresi, & nonnunquam convictum, *num.* 74. Recentiti effectus, exceptis casibus enarratis, etiam Toleratos excommunicatos afficiunt, *num.* 75. *& seqq.* Ob gravem tamen, & urgentem causam excusatur quis a lege hos effectus imponente, *num.* 77. Excommunicatio Canonis, seu in Percussores Clericorum quid, a quo, & contra quos fit lata? *T. 39. num.* 105. *& seq.* Lata est in Concilio Lateranensi, relato Can. *Si quis suadente Diabolo*, *num.* 106. Contra omnes, sive Clericos, sive Laicos violentas manus in Clericum, aut Monachum injicientes, *num.* 105. Nomine Clerici, aut Monachi, ad propositum quomodo intelligantur? *num.* 107. Violentam manum Clerico, vel Monacho injicere quis dicitur? *num.* 108. Varias enumerantur actiones in specie hanc violentam manuum injectionem continentes, *num.* 109. *& seq.* Etiam ille qui violentam similem actionem mandat, excommunicationis reus est, *num.* 111. Item

qui suo nomine aut intuitu ab illo factam rati habet, *num.* 112. Item qui consilium, auxilium, vel favorem ad eam praebet, *num.* 113. Et illi qui, cum possent, & ex officio deberent, eam non impediunt, *num.* 114. Hi omnes recentiti non excusantur, si dicant, Clericum committum fuisse percussorem, *num.* 115. Vel consentiant in eandem, *num.* 116. Excommunicatio ferendae sententiae, quae? *T. 39. num.* 78. Et unde cognoscatur, quod sit ferendae sententiae? *num.* 80. *& seqq.* Excommunicationis a poena quando, & quomodo immunes sint, percussiones Clericorum? *T. 39. num.* 117. *& seqq.* Quodcumque ex aliqua causa manus violenta injectio excusatur a peccato gravi, & ab excommunicatione Canonis, *ibid.* A qua etiam est immunis, qui ob necessarium sui, suorum, vel aliorum defensionem manus violentas injicit, *num.* 118. Doctrina practica ad propositum multos excusans ab Excommunicatione Canonis ob mandis violentam injectionem in Clericum, praesertim injustum aggressorem, *nu.* 119. *& seqq.* Praetuli quoque & Magistri ab Excommunicatione immunes sunt, si suos etiam in majoribus constitutos subditos, aut discipulos Clericos correctionis causa moderatè percussent, *n.* 121. Idem dic de Parentibus & propinquis respectu filiorum, aut propinquorum in Minoribus constitutorum, *num.* 122. *& seq.* Mulier quoque pro defensione suae pudicitiae percussens Clericum ab excommunicatione immunis est, *num.* 124. Sicut & percussens, vel occidens Clericum cum Matre, Filia, uxore, aut sorore turpiter viventem, *nu.* 125. Excommunicatio latae sententiae, quae? *T. 39. n.* 78. Et unde cognoscatur, quod sit latae sententiae? *num.* 79. Excommunicatio est maxima poena in Ecclesia Dei, *num.* 108. Excommunicatio cautissimè & non nisi deficientibus aliis mediis adhibenda est, singularis Textus Concilii Trident. ad Propositum, *T. 39. n.* 102. Excommunicatio ferendi potestas quibus competit? *num.* 7. Excommunicari potest quis saepius, *num.* 85. Atque ab una Excommunicatione absolvi altera permanente, *num.* 86. *& seq.* Excommunicari tota aliqua universitas, vel Communitas hodie licite non potest, *nu.* 89. *& seq.* Bene tamen interdicti, etiam integra Civitas, & Regnum, *num.* 91. Si integra etiam Communitas excommunicatur, valet, *num.* 92. Et quidem certò, si fertur a Papa, *num.* 93. Probabiliter verò, si fertur per inferiorem Papam, *num.* 94. *& seq.* Excommunicationis sententia, & declaratio, seu sententia declaratoria, *num.* 97. Ad declarationem non praerequiruntur trina monitio, *num.* 98. Nec citatio, si crimen est notorium, *nu.* 99. Secus, si notorium non est, aut de illo plene non constat, *num.* 100. Excommunicationis eujuslibet a poena an & quando excuset ignorantia, gravis metus, vel alia causa? *num.* 29. *& seqq.* Excommunicatio nomine simpliciter & absolute posita in Jure semper intelligitur excommunicatio major, *num.* 33. Excommunicationes Bullae Coenae unde, quid, & quotuplices? *T. 39. num.* 127. *& seqq.* Enumerantur sigillatim in compendio, *n.* 128. Refertur Bulla Coenae per extensum, *nu.* 129. Refertur specialia de hac Bulla, & ejus Excommunicationibus, *n.* 130. Et inferunt Doctrina Practica, ostendens plures hodie de facto esse excommunicatos per Bullam Coenae, *nu.* 131. Non obstante quod publice non sint denunciati, *nu.* 132. Et excommunicationem non curent, *n.* 133. Excommunicatio minor quid sit? *num.* 156. Ejus effectus est quod sine mortali peccato non possit recipere aliquod Sacramentum eà ligatus, *num.* 157. Ab ea in foro interno quilibet absolvi potest, *num.* 158. An & quan-

quando Excommunicationem suspendat, vel impediat appellatio? *nu.* 245. Excommunicati nequeunt accusare criminaliter, *T. I. num.* 24. Quibus aliis poenis & effectibus sint subiecti? *T. 39. num.* 60. *& seqq.* Possunt audire Conciones, *num.* 63. Quando dubitant de valore Excommunicationis, quomodo in utroque foro habere se possint, & debeant? *T. 127. num.* 14. *& seqq.* Et quomodo, si se innocentes sciunt, & tamen in foro externo secundum allegata & probata sunt excommunicati? *T. 39. num.* 41. *& seq.* Excommunicati hodie sunt plurimi praesertim Judices saeculares, & alii Laici in causa Censurarum se immittentes, vel iudicem Ecclesiasticum, aut alios propter impedientes, vexantes, sive a iudice Ecclesiastico ad potestatem saecularem recurrentes, vel recurrentem recipientes, vel consilium aut favorem ad id praebentes, &c. *T. 39. num.* 227. *& seqq.* Item, *num.* 131. Excommunicati vitandi quomodo sunt? in quibus casibus, & qualiter vitari debeant? *num.* 134. *& seqq.* Hodie vitandi sunt omnes & soli publice denunciati, & notorii percussores Clericorum, *num.* 135. Hi quomodo dicantur? *num.* 136. Alii notorie excommunicati probabilius non sunt vitandi, *num.* 137. *& seq.* Fideles, quamvis non teneantur, tamen possunt vitare, & repellere quemvis excommunicatum, praesertim notorium, *num.* 139. Excommunicati etiam tolerati tenentur quantum possunt, Communionem aliorum vitare, *num.* 140. Ea in quibus vitandis oportet vitare sunt collocutio, aut discursus, etiam per litteras, *nu.* 141. *& seqq.* Oratio cum illis, *num.* 142. Et auditio Missae, vel Divinorum, *nu.* 145. Quid juris, si excommunicatus, durante Missa ingreditur Ecclesiam, *ibid.* Vitanda insuper est amicitia illorum, vel honorifica salutatio, *ibid.* Quaevis communicatio in Politicis, *nu.* 146. Communicatio in mensa, sive cibo, & potu, *n.* 147. Absque causa communicans in aliquo d. foris, peccat, & incurrit Excommunicationem minorem, *nu.* 148. Ac subinde etiam majorem, praesertim, si communicat in crimine criminioso, *n.* 149. Excommunicatos vitandos ex quibus causis, & in quibus casibus vitare quis non tenetur. Vide *Causae & Casus vi quorum licet &c.*

R. J. Excommunicatus nec per se nec per Procuratorem potest agere in iudicio, C. II. R. LXVII. *num.* 5. Excommunicationis poena simpliciter prolata intelligitur de Excommunicatione majori, R. XLIX. *num.* 5.

EXCUSATIO.

R. J. Excusatio. Vide *Exceptio legitima.*

EXECRATIO.

3. Execratio Ecclesiae, quando, & quomodo fiat? *T. 40. num.* 11. *& seqq.* Execratio Altaris quando fieri censetur? *T. 40. num.* 36. Execratur, si confringitur lapis, *n.* 37. Aut amovetur superior tabula, *n.* 38. Non item, si solum sepulchrum, *n.* 39. *& seqq.* Per execrationem Altaris non execratur Ecclesia, nec e contra, *n.* 41.

EXECUTIO, EXECUTOR.

2. Executio sententiae quo tempore, ac ordine fit facienda? *T. 27. n.* 160. *& seqq.* Vide *Sententia*.

3. Executor, & Executio Testamenti, *T. 26. n.* 672. *& seqq.* Executor quis? *num.* 772. quotuplex? *nu.* 773. Si nullus in testamento deputatur, executor illius est haeres, exceptis legatis pro alimentis pauperum, *num.* 774. In defectu aliorum Executor est Episcopus, *n.* 775. Executor potest deputari unus, vel plures etiam foeminae, ac Clerici, *num.* 776.

Religiosi quoque, & quomodo? *nu.* 777. *& seqq.* Fratres Minores non possunt esse Executores, *nu.* 781. Possunt tamen dare Executoribus consilium, *num.* 782. Potest testator fratri minori committere, ut ipse aliquem Executorem denominet; Item potest obligare Executorem, ut non nisi iuxta denominationem fratris Minoris legata pia distribuatur, *num.* 783. Regulariter nullus potest cogi ad Munus Executoris, *num.* 784. Bene tamen ex rationabili causa, *num.* 785. Executores quam primum possunt, tenentur exequi ultimam voluntatem, *num.* 786. *& seq.* Ad quod tam à iudice Laico, quam Episcopo negligentes possunt compelli, *num.* 788. *& seq.* Subinde compelli debent, *num.* 790. Judex Laicus Executorem Clericum compellere non potest, *num.* 791. Post aditam haereditatem Judex statim potest compellere Executorem, *num.* 792. *& seq.* Qui intra sex menses Legata pia etiam sine monitione exequi negligit, debet illa cum fructibus restituere, *num.* 796. Executor negligente devolvitur potestas ad Episcopum exequendi, *num.* 797. In executione voluntatis Testatoris principaliter attendi debet, *num.* 798. Pluribus constitutis executoribus, an & quando unus sine altero procedere valeat? *num.* 799. Religiosus vel Clericus potest suo Monasterio vel Ecclesiae quid applicare, si dispositio est ad causam piam in genere, *num.* 800. An sibi ipsi, si dispositio est pro pauperibus in genere, *num.* 801. *& seqq.* Executor non potest dispositionem pro una causa pia in aliam mutare, *num.* 804. Nisi nova causa vel prius ignorata emergat, *n.* 805. Vel respectu Eleemosynae sit nimumonus spirituale, *num.* 806. Papa ex rationabili causa potest suas voluntates ab uno ad alium piam usum mutare, *num.* 807. *& seq.* Etiam Episcopus cum haerede, si relicta ad determinatam causam applicari nequit, *num.* 809. *& seq.* Legata pro pauperibus in genere relicta non potest Executor pro libitu distribuere, sed debet ordinatè procedere, *num.* 811. Et quomodo? *n.* 812. *& seq.* Qualiter exequenda sit dispositio pia? volo ut haec applicentur pro Dei Gloria, vel salute animae meae, *n.* 820. Executores tenentur facere Inventarium, & reddere rationem expensarum, etiam id remiserit Testator, *num.* 821.

4. Executio litterarum dispensationis Matrimonialis in praxi quomodo fieri possit ac debeat pro foro externo? *A. num.* 359. Formula Executionis, *num.* 365. Executio dispensationis in forma Pauperum in praxi qualiter fieri possit, & debeat? *num.* 415. Executio dispensationis Apostolicae pro foro interno, qualiter in praxi fieri debeat? *num.* 488. *& seqq.* Executio dispensationis Episcopalis quomodo fieri debeat pro foro externo, *num.* 506. Et quomodo pro foro interno, *num.* 529. Executor Litterarum Papalis dispensationis, quis, & quomodo exequi debeat? *num.* 295. Ordinariè deputatur Episcopus vel ejus Vicarius Generalis, & hic à potiori, *ibid.* Qui ultra montes, vocatur officialis, *num.* 296. Quo nomine tunc non venit Officialis Capituli, *num.* 297. Deputato Vicario, non potest exequi litteras antequam eadem in originali praesententur, *num.* 299. *& seq.* Praesentatis sibi litteris dispensationis, quid facere, & observare debeat Executor? *num.* 301. Si Litterae sunt diversae stylo, vel habent insolitas clausulas, sunt suspectae, *ibid.* Stylus & Clausulae, ab Executoribus observandae, quoniam? *num.* 302. *& seq.* Executor pro executione profrus nihil potest accipere, etiam sponte oblatum, *A. num.* 316. *& seqq.* Neque sub praetextu laboris, taxae, papyri, vel consuetudinis, *nu.* 318. *& seqq.* Potest tamen aliquid accipere Notarius, *num.* 320. Imo post executionem factam

EXORBITARE.

etiam ipse Executor, n. 321. Executor dispensationis Apostolicæ super impedimento Matrimonii quis esse possit, & debeat? A. num. 441. & seqq. Debet esse Doctor Theologiæ, vel Juris Canonici, *ibid.* & seqq. Non sufficit esse Licentiatum, num. 442. Lectores & Professores Regularium non possunt exequi, nisi sint Doctores veri, nu. 444. Vel Lectores Jubilati ordinis Seraphici, n. 445. Vel Privilegium speciale habentes, num. 446. Quales sunt Patres Societatis & alii mendicantes à Generali eorumdem specialiter deputati, nu. 446. & seqq. Executor debet infuper esse approbatus ab ordinario, n. 449. Et à poenitente specialiter electus, n. 450. & seqq. In casu extraordinario potest etiam non Doctor exequi dispensationem, n. 452. Quas clausulas observare debeat Executor in literis dispensationis, num. 453. & seqq. Ad executionem non debet adhibere testes, num. 481. Et debet literas lacerare, num. 482. Nullatenus autem restituere oratoribus, nu. 484. & seqq. Compendiosa recollectio, quis & qualiter exequi possit dispensationem pro foro interno, n. 488. & c. Executor dispensationis Episcopalis quid observare debeat pro foro externo? A. nu. 506. Et quæ? quando fit executio pro foro interno, n. 530. & seqq.

EXEMPLA, EXEMPLARIA.

1. Exempla regulam non astringunt, sed declarant, T. 19 num. 6. Non Exemplis, sed Legibus judicandum est, declarat, T. 4. n. 100.
  2. Exempla regulam non restringunt, T. 6. num. 13. Exempla declarant dispositionem de similibus esse intelligendam, T. 28. n. 191.
- Exemplaria originalium instrumentorum quam vim probandi habeant? T. 22. n. 59. 60. & c. Ad solemnem exemplationem plures requiruntur conditiones, & quæ, n. 60. His non observatis exemplar instrumenti regulariter non probat, num. 61. & seqq. An juxta Exemplaria solemniter traducta, possit fieri nova exemplatio, num. 63. & 64. In certis casibus probat exemplar abque illis conditionibus, nu. 65. & seqq. Exemplar sine dictis conditionibus facit aliquam presumptionem, ac deperdit originali simplicem probationem, n. 69.
  3. Exemplo & factis demonstrare plus est, quam verbis dicere, T. 3. n. 10.

EXHÆREDATIO.

3. Exhæredatio quid? T. 26. num. 477. Exhæredatio descendendum debet nominatim fieri, nu. 478. Et circa totam hæreditatem, num. 479. Atque ex legitima causa inserta testamento, num. 480. Quæ ab hærede scripto probari debet, n. 481. Idem requiritur ad exhæredationem ascendendum, num. 482. Enumerantur quatuordecim causæ exhæredandi descendentes, nu. 483. & seqq. An ob alias æque graves causas præter enumeratas, fieri possit exhæredatio, n. 497. Quævis gravis injuria est causa sufficiens, n. 498. Liberi sine consensu parentum nubes, an exhæredari possint? num. 499. & seqq. Quid circa hoc disponat statuta Bavariæ? n. 502. Enumerantur octo causæ, ob quas exhæredari possunt parentes, nu. 503. Causa Exhæredationis cessat, si ante conditum testamentum Parens cum liberis, vel hi cum illo reconciliantur, n. 504. Item si proles Monasterium ingrediantur, nu. 505. Frater in casu personæ turpis instituta ob quas causas exhæredari possit? n. 506.

EXILIUM.

5. Exilii & Relegationis poena, quid? T. 37. num. 106.

EXORBITARE.

1. Exorbitans dispositio quæ? T. 2. num. 473. Leges exorbitantes à jure communi sunt strictè interpretationis, num. 421. Fallit in certis casibus, n. 422. & seqq.
- R. J. Exorbitare à jure quid sit? C. II. R. XXVIII. nu. 2. & seqq. Quæ à jure exorbitant in consequentiam non sunt trahenda, *ibid.* num. 5. & seqq. Nisi in utilitate publica, favore cultus divini, in privilegiis motu proprio, in necessariis connexis &c. *ibid.* n. 12. & seqq. V. etiam, C. II. R. LXXIV. n. 1. & c. R. LXXVII. n. 1.

EXPEDIT.

- R. J. Non expedit idem est, ac non licet, C. II. R. LXIX. num. 5.

EXPENSÆ.

2. Expensæ testibus à longè venientibus, qualiter sint mensurandæ? T. 20. num. 441. & seqq. Et à quo præstandæ? num. 438. & seqq. Utrum emolumentorum, quibus testis ob absentiam carere debet, ratio sit habenda? num. 443. Regula est quod victus victori in expensis sit condemnandus, T. 27. num. 176. & seqq. Et hoc tam in causis civilibus quam criminalibus, num. 177. Excepto Reo in causa criminali criminaliter intentata, *ibid.* Regula hæc fallit, quando victus iustam causam litigandi habuit, nu. 178. & seqq. Vide infra V. Victus. Regula illa quod victus condemnatur victori in expensis, fallit in nonnullis aliis casibus, & quibus? num. 188. & seqq. Ut, si persona succumbens in lite sit valde honesta, & magnæ fidei, aut religiosa, num. 189. Atque in casu quo pars simpliciter probavit, & Judex ei detulit juramentum necessarium, sicque ipsa vicit, num. 190. Secus dicendum in juramento judiciali, seu à parte parti delato, *ibid.* An Judex teneatur victum condemnare in expensis, etiamsi hæc non sint petitiæ, n. 191. & seqq. Expensæ quibus modis censentur petitiæ, num. 192. Si hæc non fuerint petitiæ, potest quidem Judex ex officio victum in eas condemnare, num. 194. Non tamen teneatur condemnare, nec postea expensas resarcire de suo, *ibid.* Expenfarum nomine quid intelligatur? T. 27. n. 196. In taxatione expensarum judicialium non attenduntur arrhæ, neque annuum salarium Advocatis per nonnullos dari solitum, num. 197. Expensæ necessariæ, atque judiciales, sunt in quadruplici differentia, & quæ? num. 198. & 199. Est distinguendum inter expensas contumaciæ, & expensas victoriæ, num. 200. & seqq. Et quales impensæ sub utriusque veniant, num. 201. Advocatus, vel doctor in propria causa conficiens instrumenta, nihil eo nomine exigere valet, n. 202. Nisi propter hoc perdidit aliud lucrum, vel incurrerit damnum personale, num. 203. & 204. Aliæ differentie inter expensas contumaciæ, & expensas victoriæ referuntur, n. 205. & 206. Sententia super expensis potest esse incerta, & quomodo? num. 207. Expensæ qualiter sint probandæ? num. 208. In causa appellationis, utrum non solum appellans, sed etiam appellatus, si succumbat, in expensis condemnandus sit? num. 209. & seqq. Appellans & denuò victus, indistinctè victori condemnandus est in expensis, n. 209. Nisi eum probabilis causa excuset, num. 210. Appellatus, & succumbens pariter condemnatur in expensis, si ex eisdem actis in causa appellationis succubuit, n. 211. & 212. Alias secus, n. 213. & 214.
- R. J. Expensæ litis, quando quis ad eas teneatur, C. II. R. XII. n. 18.

EXPI-

EXPILATUM.

5. Expilatæ hæreditatis crimen quid? & quæ poenæ illius? T. 18. n. 65.

EXPLORATIO.

1. Exploratio voluntatis puellarum Deo dicandarum debet fieri per Episcopum, vel alium ab eo deputatum, T. 31. num. 157. Quomodo & de quibus faciendâ sit? *ibid.* Et an bina vice fieri debeat? num. 158.

EXPOSITIO, EXPOSITUS.

4. Expositi liberi censentur legitimi, T. 17.
5. Expositio infantum quid? T. 11. n. 2. Est graviter peccaminosa, num. 3. Est non fiat animo necandi infantem, sed exponendi illum misericordie aliorum, n. 4. Vel averendi propriam infantiam, n. 5. Dantur tamen casus, in quibus licet exponere infantem, & qui? n. 6. Exponendum infantem poenæ, si expositio fit in loco deserto, & sylva, n. 7. Et quæ, si fit in via publica, aut hospitali, nu. 9. Parens exponens infantem, perdit patriam potestatem, nu. 11. Expositi infantes habendi sunt pro legitimis, nu. 20. Expositos infantes qui alimentare & educare debeat? num. 12. & seqq. Ubi existunt pia loca pro illis erecta, hæc, ubi verò non sunt, Ecclesia, vel rector illius assumere & alere debent infantem, *ibid.* Quibus non relatiuntur expensæ, nu. 15. Deficientibus præfatorum reddibus, alere expositos tenetur Communitas, & tandem singuli in solidum, nu. 13. Alimenta expositum non accipiunt jus in personam, num. 14. Et tamen succedunt ab intestato, n. 18. An & quando educantes expositum, possint repetere expensas? n. 15. & seqq. Parentes assumere possunt infantem ipsis invitis ablatum vel expositum, n. 19. Expositio languidum, seu infirmorum quid, & quomodo prohibita? nu. 21. & seqq. Parentes, & Domini prolem, vel servum languidum exponentes, privantur patria, ac dominativa potestate, n. 24. & seqq. Dominus an, & ad quas expensas teneatur pro cura famuli, quæ talis? n. 25. & seqq.

EXPRESSUM, EXPRIMENDUM.

3. Expressa nocent, non expressa non nocent, T. 8. num. 29.
4. Exprimenda necessariò in supplicatione pro dispensatione super quovis impedimento pro foro externo, ne sub & obreptitia sit, A. num. 147. & seqq. Debent exprimi, quæ de Stylo Curie, vel jure sunt, num. 149. Si quid horum ignoranter omittitur, dispensatio obreptitia est, *ibid.* Super quocumque impedimento petatur dispensatio, debet necessariò exprimi ipsum impedimentum in specie, num. 150. Si plura sunt, debent omnia exprimi, num. 151. Et quidem in una eademque supplicatione, num. 152. Nisi forsan unum impedimentum esset occultum, & aliud publicum, quid juris tunc? num. 152. Non est necesse exprimere, quod dispensatio super eodem impedimento jam semel petita, & denegata fuerit, num. 154. Copula si pro causa alleganda, debet exprimi, an sub spe facilius impetrandæ dispensationis fuerit habita, num. 155. Esti una tantum pars habuerit hanc spem? Item exprimi debet an matrimonium sit contractum bona vel mala fide, nu. 157. Etiam unum tantum, n. 158. Item an sub spe facilius impetrandæ dispensationis, nu. 159. An jam sit consummatum? num. 160. Et in facie Ecclesiæ præmissis denunciationibus contractum? num. 161. Exprimenda in supplicatione pro dispensatione super impedimento consanguini-

tatis, A. nu. 163. Debet exprimi gradus in specie, *ibid.* & seqq. Item pluralitas Consanguinitatis, num. 165. Ac etiam propinquior gradus, si Oratores inæqualiter dissent, n. 166. Consultatio Pii V. desuper, num. 167. Probatur ulterius prolixè refutando etiam opiniones, & fundamenta adversariorum, quod requiritur gradus propinquioris expressio, si inæqualiter dissent oratores, num. 168. & seqq. Si non exprimitur gradus propinquior, requiruntur litteræ declaratorie, illum non obitare, num. 172. & seqq. Probatur ex Bulla Urbani VIII. nu. 173. & seqq. & Innocentii X. n. 179. Responso ad fundamenta adversariorum, nu. 180. Pro foro interno non requiritur gradus propinquior expressio, nec litteræ declaratorie, nu. 181. Debet infuper exprimi copula, si fuit habita sub spe facilius consequendi dispensationem, nu. 183. Esti copula non allegatur pro causa, nu. 184. & seqq. Si copula est occulta, non est necesse eam exprimere in supplicatione, n. 191. Ne quidem in Poenitentia, nu. 192. Publica verò debet exprimi, est si habita sit post litteras Apostolicas jam obtentas, sed nondum executioni mandatas, n. 193. Non est necesse exprimere copulam esse sæpius habitam, n. 194. Exprimenda in supplicatione pro dispensatione super impedimento affinitatis sunt omnia, quæ pro dispensatione Consanguinitatis debent exprimi, n. 195. & seqq. Item an affinitas orta sit ex copula licita, vel illicita, num. 196. An etiam, & quando debeat concurrere honestas publica exprimi? nu. 197. Rufus exprimi debet, an affinitas sit in linea recta, vel transversali, n. 198. Exprimenda in supplicatione pro dispensatione publicæ honestatis quæ? A. n. 199. Exprimenda in supplicatione pro dispensatione cognationis spiritualis est filiatio, vel compaternitas, n. 200. Item an simplex, vel duplex sit cognatio? n. 201. Exprimenda super impedimento criminis, nu. 202. Exprimenda ad obtinendam dispensationem pro foro interno, n. 421. & seqq. Apud Episcopum pro foro externo, n. 493. & 513.

EXTENSIO.

1. Extensio legis duplex, una propriè dicta, seu extensiva, altera comprehensiva, seu inclusiva, & improprie dicta, T. 2. nu. 371. & seqq. Extensio in correctoris jurium, an & quando locum habeat? n. 500. & seqq.

EXTRACTIO.

3. Extractio rei è loco asyli. Vide *Rei extractio*.

EXTRADITIO.

3. Extraditio rei. Vide *Rei quomodo & quando extradi debeat*?

EXTRAVAGANTES.

1. Extravagantes communes undè obligent? P. num. 87. & 91.

F.

FABER.

3. Fabri streperam artem exercentes, non possunt locare domos propè Monasteria, & Scholas publicas, T. 28. n. 14.

FACTUM.

1. Factum alienum promitti non potest, bene tamen res aliena legari, & cur? T. 35. n. 62. & 63.
2. Factis in antiquis sufficienti leviores probationes, T. 19. nu. 66. Nec requiritur plena probatio, *ibid.* Vide *Antiquis*. Factum præsumitur notum in vicino